

Troballa de *Stephanus serrator* (Fabricius, 1798) al Museu de Ciències Naturals de Barcelona (Hymenoptera: Stephanidae)

Juli Pujade-Villar

Universitat de Barcelona. Facultat de Biologia. Departament de Biologia Animal
Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona. Spain
jpujade@ub.edu

Glòria Masó

Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Parc de la Ciutadella, s/n. 08003 Barcelona
gmaso@bcn.cat

Jesús Selfa

Universitat de València. Facultat de Ciències Biològiques. Departament de Zoologia
Campus de Burjassot-Paterna
Dr. Moliner, 50. E-46100 Burjassot (València), Spain
jesus.selfa@uv.es

Manuscrit rebut el setembre de 2009

Durant l'estudi de la col·lecció Bofill & Pichot ha estat localitzat un exemplar femella de *Stephanus serrator* (Fabricius, 1798). Aquesta espècie distribuïda al Paleàrtic occidental segons s'indica a *Fauna Europaea* (<http://www.faunaeur.org/>) ha estat citada a Espanya a les províncies de Pontevedra i d'Astúries (Ceballos, 1926; Dusmet, 1935, 1944), tal com apareix al catàleg de Ceballos (1956). En una ponència presentada per Daniel Ventura al 2003 (vegeu-ne el resum a Ventura [2005]), aquest autor esmenta que té en el seu poder noves dades d'aquesta família en l'àmbit peninsular, però malauradament aquestes mai no han estat publicades, malgrat la nostra insistència perquè ho fes, per la qual cosa hem decidit donar a conèixer aquesta troballa de les col·leccions del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Aquesta rara família, podem trobar-la caracteritzada i l'espècie il·lustrada a Ceballos (1941-1943) i Achterberg (2002). Els Stephanidae contempen més de 300 espècies (Aguiar, 2004). De les tres espècies que inclou el gènere *Stephanus* Jurine, 1807, a Europa només se'n troba una: *S. serrator*; les altres dues tenen una distribució oriental. La biologia (Aguiar, 2004) està lligada a l'atac de larves de coleòpters xilòfags, principalment Cerambycidae i Buprestidae, però hi ha registres d'estefànids atacant larves d'altres famílies de coleòpters i de Sirididae (Hymenoptera). *Stephanus serrator* és parasitoït de coleòpters xilòfags de coníferes i d'arbres fruiters (Achterberg, 2002).

Aquesta troballa, dipositada a la col·lecció Bofill i Pichot, representa la primera cita per a Catalunya. El material examinat (ara referenciat com: Ref. 87-7746 MZB) no presentava les dades de recol·lecció, tan sols dues etiquetes manuscrites: «CC» i «31». No hi ha, però, cap dubte que aquesta espècie ha estat col·lectada a Catalunya degut precisament al model d'etiquetatge en clau de l'exemplar examinat, etiquetatge comú en molts exemplars de la col·lecció esmentada. Malauradament, la llibreta de referències d'aquests codis d'etiquetatge de Bofill i Pichot està presumiblement perduda.

Agraïments

Agraïm molt sincerament a Sandra Valentín la seva amabilitat a trobar algunes de les referències citades en aquest estudi.

Bibliografia

- Achterberg, C. Van. 2002. A revision of the Old World species of *Megischus* Brullé, *Stephanus* Jurine and *Pseudomegischus* gen. nov., with a key to the genera of the family Stephanidae (Hymenoptera: Stephanoidea). *Zoologische verhandelingen Leiden*, 339: 3-206.
- Aguar, A. P. 2004. World catalog of the Stephanidae (Hymenoptera: Stephanoidea). *Zootaxa* 753: 1-120.
- Ceballos, G. 1926. Estefánidos del Museo de Madrid. *Eos*, 2: 135-147 + Lám. IV.
- Ceballos, G. 1941-1943. Las tribus de los himenópteros de España. *Trabajos del Instituto español de Entomología*, Madrid, 1-422.
- Ceballos, G. 1956. Catálogo de los himenópteros de España. *Trabajos del Instituto español de Entomología*, Madrid, 1-554.
- Dusmet, J. M. 1935. Cuarenta y cinco años en busca de himenópteros en España. *Memorias de la Sociedad Entomológica de España*, 4: 1-116 p.
- Dusmet, J. M. 1944. Recuerdos para contribuir en la historia de la entomología de España. *Discurso de recepción en la Real Academia de Ciencias E. F. y Naturales*. Madrid. 1-9.
- Ventura, D. 2005. La familia Stephanidae en la Península Ibérica (Hymenoptera). *Sessió d'Entomologia de la ICHN-SCL*, 13(2003): 91.